

Sønderho Jordebog 1743-1884

Sønderho Sognearkiv

Opslag 056. Jordebogen No. 052-053

Øster Land 16, matr. nr. 197b, Knud Styrups hus

Transskriberet februar 2026 af Per Hofman Hansen med bistand af Michael Bach

	Rd.	℥	β ¹
Nr. 52			
Hans Jørgensen Smed sin KiøbeSum	21	2	1
Afgaar for et Stykke Sæde Grund ved Møllen solt til Hans Jensen Poulsen for 11 Rd i Skat	-	1 ℥	8 β
Stædets Eyere er nu Jes Hansen Smid og	21	2	8
Betalt fæste med 5 ℥ 4 β d. 14. Decembr. 1785 afgaar for en Ager til Hans Jepsen samme[?] ?olless ² Toft for denne Summa 159 Rd, skatte[xxx?] derfra		1	2 -
	igien 19 rd	4 ℥	8 β

1847

Den 3. Februar kjøber Christen Christensen paa Peder N. Gammelbys
Auction i Stykke Grund Vestensanden³ til 1 ½ Skp. Valingsæd;⁴ Syd Jes
Sørensen Fogeds Enke, Nord og Vest til Digen og Øst til Bjergen⁵
Kjøbesum 2 Rd. Tønde og svare Skat

- 2 4 β

Præstepenge 1 β

Ved samme Auction kjøb Stedets Andeel i Lyng og Hedemark
beliggende Windgab i Tønden No. 9. Kjøbesum 14 rd 3 β uden skat.

20 rd - 12 β

Med Huset følger Skat som afgaar med

2 - -

1862

Den 14. September anmeldte Christen Christensen, at have tilbage
solgt en Stykke Eng beliggende i Stortet⁶ til Hans N. Mandøe hvorved
afgaar i Skat og Præstepenge 4 β

18 rd - 12 β

2 3 -

15 rd 3 12

1868

Da Karen Jesdatter ved Døden er afgaaet, og efter at have afhændet
1 Ager til Sonnich N. Kromann herved afgaar Skat til Transporten⁷

¹ 1 rdl = 6 mark (1 rdl = 6 ℥). 1 mark = 16 skilling (1 ℥ = 16 β). 1 rdl = 96 sk (1 rdl = 96 ℥).

² Olles Toft: Se Villy Nielsen: Sønderho Jordebog. Fæstebogen 1743-1746. Fæstebrev no. 22: Hans Ollesens fæstebrev "1 stk. Ager i Vester Mark Østen Olles Tofft." Også nævnt i fæstebrevene no. 26, 40, 41, 59, 109.

³ Kendes i dag med betegnelsen Vesten Sandene.

⁴ Valing = Vaarling: Vårug (Moth fra Fanø, ODS, https://ordnet.dk/ods/ordbog?entry_id=60011885&query=valing).

⁵ Bjergen, bjerge = Klitter.

⁶ Stortet eller Storten. Et engdrag langs østkysten mellem Farmen og campingpladsen. Lokalitet nr. 118 på områdefortegnelsen gengivet her på side 3.

⁷ Transport: Transport er et ofte brugt udtryk i det øvrige lands realregistre, hvor en ejendom UDEN skøde, men ved nyt ægteskab, overgår til den nye mand i huset. Det kan også være transport til enken. (Oplyst af Michael Bach).

til nuværende Eier den resterende Skat med		<u>2 rd</u>	-	-
	I Alt	17 rd	3	12
12. Juli 1883				
Solgt til Niels J. Jernes Enke et St. Eng. Skat 1 Rd.				
Stortet medfø[lg]er] Peder P. Thomsen		1	-	24
Pr[æstepenge] 8 β	Igjen	<u>16</u>	2	8

1855

Den 18. Februar har Skibsbygger Christen Christensen ifølge forevist Kjøbekontrakt solgt og afhændet hans førhen iboende Huus No. 61 i 106 Lægd til bemeldte Thomsen for Kjøbesum 420 rd Rigmønt, hvor- med følger Skat efter

Præstepenge 24 β

2 rd - -

1866

Den 26. Januar kjøbt ved offentlig Auction efter hans afdøde Moder Karen Nisdatter og tilligere afdøde Fader Peder Th. Sonnichsen et Stykke Eng og Stortet under No. 3, der legges til Græsskifter med de 8 nordligere Skrifter, Kjøbesum 185 Rd og svare Skat efter.

Præstepenge 4 β

2 - -

Et Stykke Eng sammensteds beliggende under No. 7, legger til Græsskifte som anført under No. 3. Kjøbesum 185 Rd. Skat

Præstepenge 4 β

2 - -

Et Stykke Eng i Stortet under No. 10, Lægger til Græsskifte som anført under No. 2, Kjøbesum 216 Rd., og svare Skat efter

Præstepenge 4 β

2 - -

Et Stykke Grund i Peder Hansens Toft kaldet til cirka 20 Skp⁸ [skæpper] Lod, halv Byg og halv Valingsæd, Kjøbesum 149 Rd. Skat efter

Præstepenge 16 β

6 4 -

Stedets Andel i Hede og Lyngmark i Gammel Ende, uden Skat

1875 ✕

M.S.J.⁹ P.P. Thomsen at have kjøbt af hans broder P. Peter.

14 rd 4 -

Thomsen En Ager i Gameltoft¹⁰ hvormed i Skat 1 Rd. 2 ~~β~~ 8 β R[xxx?]

1 2 5

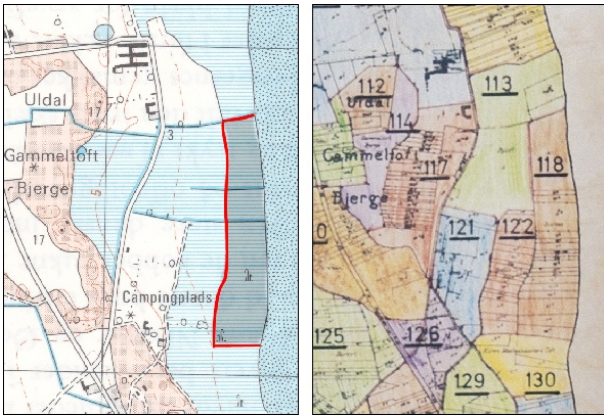
1883 Stedet solgt til N.J.Anthonisen

16 - 5

⁸ Skp = Skæpper. 20 skæpper svarer til ca. 14.000 kvm eller 2 ½ tønne land.

⁹ M.S.J. eller måske M.S.P.: Er ikke identificeret.

¹⁰ Gameltoft = Gammeltoft, ses som nr. 117 på kortet, gengivet her på næste side.

Storten og Gammeltoft

Engstykkerne *Storten* eller *Stortet* beliggende mellem campingpladsen og Farmen som nr. 118 og *Gammeltoft* som nr. 117 på et udsnit af Jan Alber Jepsens *Områdekort over Fanø* fra ca. 1980.

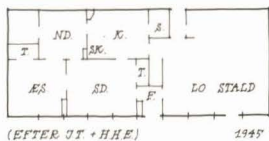
På de to følgende sider ses:

- En fritlagt facsimilekopi af den originale side fra jordbogen, og
- Beskrivelsen af ejendommen i registranten "Gamle huse i Sønderho" af Steffen M. Søndergaard og Poul Tuxen (1980), s. 195.

Øster Land set i retning mod Toftestien. Til venstre Øster Land 14 (Engels Hus) og til højre Øster Land 16 (Knud Styruvs Hus). Foto: Hugo Matthiessen 1928.

Øster Land 16 Knud Styruvs Hus

ØSTERLAND
Matr. nr. 197^b
Fredet

Huset er 10 fag langt og grundmuret. Facaderne fremtræder i røde sten med hvid fugeopstregning – bortset fra vestgavlen, der er skuret og rødmalet. Langsiderne afsluttes under taget – over en grønmalet rem med afboringer for stolpetappe – af en muret og hvidtet gesims, der omslutter et arkengab over sydsidens dør. Nordsiden har derimod et arkengab med grønmalet træfront over bagdøren. Gesimsen er ført om hjørnet på gavlene, der begge er grundmurede omtrent til hanebåndshøjde, og som ind til dette niveau afsluttes af et hvidt gesimsled under taget, medens de øvre gavltrekanter har lodret, grønmalet bræddebeklædning med vindskeder. Taget er stråtækt og har en skorstenspipe i rygningen.

Husets vestlige del med beboelsen har 2-rammede vinduer med 6-rudede rammer, incl. gavltrekanter nyere vindue. Husets østende, der tidligere havde udhusfunktion, har dels vinduer som boligens, og dels et 2-rammet vindue med 3-rudede rammer samt et par små, 4-rudede vinduer. Gavltrekanter har et nyere, 3-rammet vindue over den oprindelige gavlluge. Vinduerne er hvidmalede, incl. den udvendige murfals. På remmen over vinduerne er der malet »stik« – i sydsiden i farverne sort, hvid, grøn, og i nordsiden hvide. Under alle vinduerne er der malet hvide »sålbenke«. Sydsiden har en 2-fløjet hoveddør med 3 riflede fyldinger i hver fløj. Endvidere en 1-fløjet dør med 4 fyldinger. Begge døre er grønmalede med hvid staffering. Nordsiden har dels en grønmalet halvdør under buestik, og dels et par sekundære døre. Sydsidens arkengab har en 2-fløjet, grønmalet luge med overvindue, og nordsidens arkengab har en 2-fløjet luge i bræddebeklædningen. Østgavlen har en luge under buestik nederst i gavltrekanter.

Huset kan ved tinglyste ejerskifter følges tilbage til 1785, men det beskrives først i 1842, hvor det har 10 fag og er af bindingsværk med trægavle i begge ender. De 6 vestre fag rummer beboelse med fjelloft og -gulv, men de 4 østfag er lo, stald og udhus. Murene bliver tilsyneladende grundmurede med pillemur fag for fag efterhånden som disse bliver brøstfældige, for i 1856 er der såvel bindingsværk som pillemur. Indretningen er uændret, og i 1874 nævnes hele huset som grundmuret.

På dette sted kan i jordebogen konstateres en bebyggelse helt tilbage til 1750'erne, som kan være samme hus som det nuværende.

Ejere:

- 1785 : Hans Jørgensen Smed
- 1785-(1828): Jes Hansen Smed
- 1855 : Christen Christensen
- 1855- 1883 : Peder P. Thomsen
- 1883- 1885 : N. J. Anthonisen
- 1885-(1930): Peder Sonnich Mortensen
(hans enke)
- (1980): Kirstine Bjerrum